

ความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Biodiversity of Amphibian in UbonRatchathani University

Thavorn Supaprom, Kaew Udomsirichakorn and Kanika Pratoompuk

Department of Biological Science, Faculty of Science, UbonRatchathani University, Warin Chamrap, Ubon Ratchathani 34190, Thailand.

บทคัดย่อ

ผลสำรวจความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบทั้งสิ้น 13 ชนิด จำแนกเป็น 2 order 5 family 10 genus 13 species สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่สำรวจพบมากที่สุด คือ กบเขียว (ranid frogs) มี 6 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบรองลงมาคือ อึ่ง (microhylid frogs) พบ 3 ชนิด จากที่มีอยู่ในประเทศทั้งหมด 15 ชนิด พบพวกปาด (tree frogs) 2 ชนิด จากทั้งหมด 27 ชนิด ที่มีอยู่ในประเทศ พบพวกคางคก (bufonid frogs) เพียง 1 ชนิด จากที่มีอยู่ทั้งหมด 9 ชนิดในประเทศ นอกจากนี้ยังสำรวจพบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกกลุ่มเขียดงูอีก 1 ชนิดคือเขียดงูเกาะเต่า (*Ichthyophis kohtaensis*) จากที่มีอยู่ทั้งหมด 6 ชนิดในประเทศ อึ่งน้ำเต้า (*Microhyla ornata*) เป็นชนิดที่มีความชุกชุมมากที่สุดในบริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Abstract.

The 13 species of anuran amphibians collected from the natural population in UbonRatchathani University were photographed after visual encounter survey and randomized walk design methods. These species were classified into 2 order 5 family 10 genus 13 species : 1) 6 species of of ranid frogs ; 2) 3 species of microhylid frogs; 3) 2 species of tree frogs; 4) 1 species of bufonid frog and 1 species of caecilian. *Microhyla ornata* is a abundant species in UbonRatchathani university.

บทนำ

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเป็นสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังพวกแรกที่วิวัฒนาการเพื่อที่จะขึ้นมาอาศัยอยู่บนบก มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ เป็นตัวชี้วัดความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม เพราะมีตัวหนึ่งที่มีสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันถึงสองแบบ ปัจจุบันสถานภาพของสัตว์ในกลุ่มนี้เป็นที่น่าวิตก เนื่องจากการบุกรุกทำลายป่า การขยายแม่และสัตว์พิษ ตลอดจนการขาดองค์ความรู้พื้นฐานของสัตว์ในกลุ่มนี้ เนื่องจากกระแสและมองข้ามไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษา วิจัย สร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสัตว์ในกลุ่มนี้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ การจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมต่อไป

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ออกสำรวจ บันทึกภาพและเก็บตัวอย่างสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกจากแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติในแต่ละฤดูกาล โดยวิธีการสำรวจแบบเห็นตัว และ ฟังเสียงร้องด้วยการเดินสุ่ม จำนวน 7 ครั้ง และตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ โดยได้ใช้เอกสารตำราของ Taylor (1962) Frost (2000) และ รัชญา (2546) และผู้เชี่ยวชาญที่พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ผลการศึกษา วิเคราะห์ และสรุป

จากการสำรวจความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบทั้งสิ้น 13 ชนิด จำแนกเป็น 2 order 5 family 10 genus 13 species สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่สำรวจพบมากที่สุด คือ กบเขียว (ranid frogs) มี 6 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบรองลงมาคือ อึ่ง (microhylid frogs) พบ 3 ชนิด จากที่มีอยู่ในประเทศทั้งหมด 15 ชนิด พบพวกปาด (tree frogs) 2 ชนิด จากทั้งหมด 27 ชนิด ที่มีอยู่ในประเทศ พบพวกคางคก (bufonid frogs) เพียง 1 ชนิด จากที่มีอยู่ทั้งหมด 9 ชนิดในประเทศ นอกจากนี้ยังสำรวจพบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกกลุ่มเขียดงูอีก 1 ชนิดคือเขียดงูเกาะเต่า (*Ichthyophis kohtaensis*) จากที่มีอยู่ทั้งหมด 6 ชนิดในประเทศ อึ่งน้ำเต้า (*Microhyla ornata*) เป็นชนิดที่มีความชุกชุมมากที่สุดในบริเวณพื้นที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

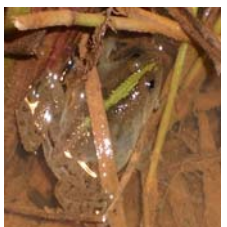
กลุ่มกบเขียว

เขียดอีโม (*Fejervaya limnocharis*)

เขียดบัว (*Rana erythraea*)

เขียดจะนา (*Occidozyga lima*)

เขียดหลังปุม (*Occidozyga magnapustulosus*)

กบนา (*Hoplobatrachus rugulosus*)

เขียดหญา (*Rana macrodactyla*)

กลุ่มอึ่ง

อึ่งน้ำเต้า (*Microhyla ornata*)

อึ่งข้างดำ (*Microhyla heymsi*)

กลุ่มคางคก

คางคกบ้าน (*Bufo melanostictus*)

อึ่งอ่างบ้าน (*Kaloula pulchra*)

กลุ่มเขียดงู

เขียดงูเกาะเต่า (*Ichthyophis kohtaensis*)

กลุ่มปาด

ปาดบ้าน (*Polypedates leucomystax*)

ปาดแคระป่า (*Philautus parvulus*)

บรรณานุกรม

- จารุจินต์ นิตะภักดิ์ และ รัชญา อ้นจอ (2542) : การสำรวจและติดตามผลความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและ สัตว์มีเลื้อยคานานาน : แนวทางการศึกษาความหลากหลาย ทางชีวภาพ. อักษรสยามการพิมพ์. กรุงเทพมหานคร.
- Supaprom, T., and V. Baimai. 2002. Mitotic karyotypes of eight species of microhylid frogs from Thailand (Anura : Mirohylidae). Amphibia – Reptilia 23:510 – 516.
- Supaprom, T., and V. Baimai. 2004. Mitotic karyotypes of ten species of Ranid frogs (Anura:Ranidae). Amphibia – Reptilia 25:104 – 111.